

Doglan ýyly sygyr / satiriki hekaýá

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar, Türkmen dili

написано kitapcy | 23 января, 2025

Doglan ýyly sygyr / satiriki hekaýá DOGLAN ÝYLY SYGYR

Obanyň orta gürplerinde gür baga bürenip oturan mekdebiň iki gat jaýy Saparguly aga üçin täsin dünýä bolup göründi. Ol bu ýerini edil ilkinji gezek görýän ýaly, mekdebiň daş-töweregini nebosewürlük bilen synlady. Saparguly aga doğrudanam mekdebe kän gelmezdi. Asyl onuň bu ýerik iñ soňky gezek haçan gelendigi ýadyna-da düşenokdy, ýogsam çagalarynyň şu mekdebi bir wagt tamamlanam bardy, okap ýörenem.

Mekdebiň howlusyndaky al-elwan açylyşyp oturan güller Saparguly agada üýtgeşik bir pikir döretti. Ol: «Ýýak, adamlaram işsiz bolýarlar-ow, ýeri bu giden ýere gül ekip, ony näme etjek diýsene, ondan-a çagalara iýer ýaly iki düýp pomidor ekiň» diýip başyny ýaýkady. Klasdab çykmak üçin kakylan jaňyň sesine Saparguly aga tisginip gitdi. Birmenzeş geýnүwli çagalar topar-topar bolşup çykyşyp ugradylar. Mekdep häzir hasam görküne gelen ýaly boldy. Saparguly aga duran ýerinden eliniň aýasyny gözüniň üstüne kölegeledip, gülleriň arasynda gezmeleşip ýoren şadyýan çagalara seretdi. Olaryň içinden öz oglunu gözledi. Tapmady. Soňra ol ýaýdanjyrap, mekdebe girip gitdi. Saparguly agany mekdebiň agzynda ilkinji

bolup garşylan nobatçy mugallym Ýazmyrat boldy. Olar esli wagtlap gürrüňleşip durdular. Saparguly aga Ýazmyrat mugallymyň ähli goňşy-golamlaryna, mal-garalalaryna çenli soraşyp çykdy. Soňra ol:

– Inim, direktiriñiziň oturýan jaýy nirede, şony bir görmeli işim bardy weli – diýip, gapdalyna seredip gürledi. Bu onuň häsiýetidi, kim bilen gürleşse-de, ol gürrüňdeşiniň yüzüne seretmezdi.

– Yaşuly, direktorymyz-a ýokdur. Ýaňy raýona ýygynaga gitdi, çagyrypdyrlar – diýip, Ýazmyrat Saparguly aganyň göni görejine seredip aýtdy.

– Be, onda kolhozyň Enebaý ýalysy kim bolýar bu ýerde? Onuň Enebaý diýýäni kolhozda başlygyň medeniýet baradaky orunbasarydy. Nobatçy mugallym Saparguly aganyň kimi sorajak bolýanyna bada-bat düşündi.

– Hä, size mekdebiň çagalar bilen klasdan we mekdepden daşary terbiýeçilik işleriniň guramaçsy ýoldaş Gündogdyýewa gerekmi? Onuň kabineti ynha, şu bolmaly – diýip, Ýazmyrat gapdaldaky işige tarap elini uzatdy.

Saparguly aga Gülnabat bilenem uzak wagtlap salamlaşdy. Ol ahyry özünüň näme üçin gelendigini aýtdy.

– Keýgim, biz ýalydan aýyp görmäweriň, wezipäň-ä ýaňam aýtdylar welin meniň oña-ha dilim öwrüljek däl. Yöne ýoldaş Gülnabat diýip adyň tutaýjak.

Gülnabat çalarak ýylgyrdy. Aýdyberiň diýen ýaly yşarat etdi.

– Biziň bir dogmamyz okaýan bolmaly sizde. Şoňa ertire rugsat soraýjakdym welin, direktiriñizem ýok ekeni. Indi özüň bir gaýrat etmeseň-ä, ýoldaş Gülnabat, başga alaç ýokdur – diýip, Saparguly aga gürrüñiniň üstünü ýetirdi.

– Saparguly aga, men-ä mekdebe täzelikde işe geldim. Ogluňyz näçinji klasda okaýan bolmaly? Onuň klas ýolbaşçysyna-da duýdurmaly bolarsyňyz.

– Alla janlarym, ýogsa-da şol näçinji klasda okaýarkanaýt? – diýip, Saparguly aga pikirlendi. Ýadyna düşmedi. Elini sakgalynyň ujuna ýetirdi, soňra ony iki dişiniň arasyна salyp ceýnedi.

– Dogla ýylam ýadyňza düşenokmy, Saparguly aga? – diýip, ýene Gülnabat Saparguly aga seretdi.

– Wah, doglan ýylyny bilyän-le, sygyr bolmaly – diýip, Saparguly aga säginmän jogap berdi.

Gülnabat Saparguly aganyň bu gürrüñine güljeginem bilmedi,

näme diýjeginem. Matematika mugallymynyň haýsydyr bir usul bilen ýaş hasaplap bilýänligi güpbe ýadyna düşdi. Derrewem ony ýanyna çagyrtty. Hortaň uzynagrak adam gelip, Saparguly aga bilen salamlaşdy. Soňra ol nämedir bir zady ýadyna saljak bolýan ýaly, öz-özi dodaklaryny gymyldadyp pyşyrdady. Birsalymdan soň Saparguly aganyň ýüzüne dikanlap seretdi-de:

– Ogluňzyň ýaşy näçe bolsa, onuň yzyna nul goýuň. Indi haýsy hem bolsa bir belgili sany dokuza köpeldiň-de, netijesini ýaňky sandan aýryň. Galan sany maňa aýtsaňyz, men siziň ogluňzyň ýaşyny aýdyp bererin – diýip, yzly-yzyna suňşuryşdyrdy.

Saparguly aga nämäň-nämedigine oňly düşünmedi. Ol asyl bu gürrüňler özüne aýdylýandyram öýtmedi. Aňk bolup, matematika mugallymynyň ýüzüne seretdi. «Beh, bu samrap otyr welin, neressäň akyly dagy üýtgaýdimikä?» diýip, içini geplettdi.

Ara düşen ümsümligi Gülnabat bozdy.

– Onuň ýaşyny bilýän bolsak bolaýmajakmy, goşup-aýryp oturyp näme edeli? Bar, git-de klasyňt okadyber, ýone edebiýat mugallymy Öwezdurdyny çagyr, gelip gitsin.

Az salymdan «Mümkinmi?» diýip, Öwezdurdy geldi. Saparguly aga her gelen bilen esli wagtlap saglyk-amanlyk edýärdi. Öwezdurdy bilenem şeýle boldy.

– Men-ä ýyl öwrüp bilýän däldirin. Ýone ýyl öwürmegiň düzgüni «Türkmen diliniň sözlüğü» diýen kitapda bolmaly, şondan göräýeliň – diýip, Öwezdurdy maslahat saldy.

– Indi şu mekdepde ýyl öwrüp bilýän ýokmy? – diýip, Gülnabat oýlandy. Onýanca «Ýogsa-da, mekdebimiziň garawuly Kösekli aga bar. Soň başynyň çykmaýan zady ýokdur» diýip, Öwezdurdy nämedir bir ýitiren zadyny tapan ýaly, begençli gürledi.

Öwezdurdy mugallymyň ornunu Kösekli aga gelip eýeledi. İki ýaşulynyň saglyk-amanlygy öñküleriňem čeni bolmady.

– Ogluň doglan ýyly sygyr bolsa, hany göreýin – diýip, Kösekli aga öz başyna gürläp başlady.

– Ýyl başy syçan, sygyr, bars, towşan, luw, ýylan, ýylky, koý, bijin, takyk, it, doňuz – boldy tamam.

Üstümizdäki ýyl häzir ýylan bolmaly. Onda bu ýerden-ä sygyr, bars, towşan, luw – dört ýyl, aňynda-da bir müce, bir müçämizem on iki ýyl, diýmek on alty ýaşynda bolýa – diýip, Kösekli aga hasap-hesibini gutarandan soň kesgitli jogap berdi.

– On alty ýaş bolsa, onda ogluňyz dokuzynjy klasda okaýan

bolmaly, oňa rugsat bereris, ýöne Saparguly aga, ogluňzyň näçinji klasda okaýanlygyny indi berin ýadyňyzdan çykarmaweriň – diýip, Gülnabat janygyp gürledi.

– Hä, sakgaldaş, ýyly sygyr bolsa, ond 9-njy klas boljak ekenow. Aý, indi ýadymyzdan çykarmarys-la – diýip, Saparguly aga işikden çykyp barşyna hüñürdedi.

Täçmämmet JÜRDEKOW. Satiriki hekaýalar